

Nyilvánvaló manómese

Az erdő fátylat húzott a fenyők közé, ott botorkáltunk: Túrázó Vera (T. Vera) és én. Bakancsosan, ahogy illik. Egy kicsit ormótlan járással, ahogy az olyan bakancsokban lehet. Tülevelek és tobozok recsegésétől kísérve, ahogy az ilyenkor elkerülhetetlen. Addig mentünk, mendegéltünk, amíg elő nem került a mesebeli EGYSZER CSAK.

Mert lábunk alól egyszer csak feldörömbölt nekünk a kongó üresség.

– Érzed? – kérdezte T. Vera.

– Meghiszem azt – éreztem én.

– Mi lehet az? – kérdezte T. Vera.

– Mi lehetne? Itt laknak a manók. Ez nyilvánvaló – magától értetődtem én.

T. Vera szélesen mosolygott. Megörült. Közben elértünk a Két Fenyőfa Fátyolkapujához.

– Látod? Itt kellene belépnünk, ha hozzájuk mennénk. De most a tóhoz tartunk, mert bakancsos turisták vagyunk. Majd máskor elmegyünk hozzájuk is. Jó lesz így?

– Jó. Akkor most együnk – éheskedett T. Vera.

Letelepedtünk a tó partjára, elemózsiáztunk, T. Vera egyvégtében csak a manókról faggatott. Megelégettem – egyszer csak –, leporoltam az ülepét meg az enyémet is, és kézen fogva visszavezettem a manók kapujához.

– Lépj be – biztattam. – Szerintem már várnak.

– Tudják, hogy jövök? – kérdezte Ámult Vera (Á. Vera).

– Hallani biztos elejétől fogva hallottak. De szerintem láttak is! – bizonykodtam.

Á. Vera odamerészkedett a fátyolkapuhoz.

– Hogy lépjek be? Nincs is itt be. Csak át.

– Csak bátran! A manókapuk ilyenek. Nekem elhiheted.

– Egy csöppet félek – vallott Á. Vera.

– Akkor menjünk együtt! Elég széles manóék kapuja, beférünk – magabiztoskodtam én.

Bár és kissé és óvatosan, de léptünk, ahova kellett. A két fenyőfa reánk borította a kapufátylat, az körénk csavarodott, s mint a kavargó örvény pörgetett minket lefelé az erdei talaj alatti birodalomba.

– Háncs – szólított meg bennünket egy hang, s ezt üdvözlésnek véltük.

– Háncs – válaszoltuk hát mi is –, vagyis háncstok – javítottunk rögtön, mert a kapumanónak két feje volt, egy piros és egy zöld sipkás.

– Eszed tokja, nem háncstok – mondták a fejek. – Nézzetek a lábatok alá. Ráléptetek a háncsra. Ha százszor vendégek vagytok is, nincs ok arra, hogy rálépjetek.

Néztük a háncsot, Á. Vera meg én, a vendégek, a lábunk alatt.

– Isten hozott minket, de nem a háncson – összegeztem. Á. Vera riadtan pislogott kapumanóra.

– Úgy van. Isten hozott, már vártunk. Kerüljétek beljebb. És kerüljétek ki a háncsot. Mindenütt, amíg nálunk jártok. Főleg ezekkel az ormótlan bakancsokkal.

Á. Vera most a bakancsát kezdte vizsgálni. Kígyóztak belőle a fűzők, mint rendesen, de formásak, melegbarnák és mosolygósak voltak. Sem sár, sem kétség nem fért hozzájuk.

– Or-mót-lan – szótagolta. – Or-mót-lan. – dűnnyögte. – Or-mót-lan – andalította. Majd mint a cintányér rájuk csapott az ormótlanokra. – HÁNCSS!!!

És aztán egy darabig ez így ment. Három lassú és mély ormótlan után egy pergős, magas háncs, aztán a három ormótlan, aztán...

Kapumanó kapkodta zöld és piros sapkás fejét, a lassú részekenél hagyta magát ringatni, aztán a dobpergős háncsnál összerázkódott.

– Hagyd abba, kérlek. Olyan, mintha csúzliznál a fejemmel: lassan-lassan húzod a gumit, aztán bang, ami háncs.

A kapumanó kérése Á. Vera kifürkészhetetlen szándékától függetlenül is teljesült, mert őt is utolérte a BANG: belebotlott egy gyökérbe, orra esett, s ettől elmúlt az ormótlan és el a háncs is. Kapumanó hálás szívvel segítette föl. Á. Vera elcsöndesedett, így lett Csöndesedett Vera (Cs. Vera), majd sorra megszemlélte a Cs. Vera-alkatrészeket – mind megvolt! –, és azt kérdezte:

– Ráülhetek a háncsra?

– Hát persze hogy! – lelkendeztek a manófejek. – Ül csak le. Majd megérezed, milyen kellemes. És hogy mire jó.

Cs. Vera óvatosan letelepedett a leginkább szőnyegre emlékeztető háncsszövedékre.

– Jaj, de puha! – fészkelte magát süppedősre – És jaj, de jó! Repülök!

Néztem a Repülő Verát (R. Vera), aki egy csöppet sem látszott repülni, de a szárnyas boldogság mégis látszott rajta.

– Hova repülsz, te lány? – kérdeztem R. Verát.

– Most a fák gyökerei között utazom... Hopp, ennek sem mentem neki! Huss! – R. Vera mindezen száguldások közben mozdulatlanul ült a háncson.

– És mondd, engem látsz? – firtattam.

– Téged? Téged nem láthatlak, csak ha mellém telepszel. Na várj, megállok egy kicsit, hogy felülhess vagy leülhess vagy beülhess. Ide. Ahol én vagyok. Amivel repülök és ahonnan látok.

Botladozásunkat a manóvilágban kapumanó önfeledten szemlélte.

– Telepedj rá te is a háncsra! – biztatott, én pedig odakuporodtam R. Vera mellé.

Mozdult a háncs, mint varázslatos szőnyeg (hol is olvastam már ilyenről?), repültünk. Manóbirodalom kitárulkozott.

– Na hogy tetszik? – kérdezte R. Vera.

– Barna és tágas. Így hát tetszik. És titkos. Még jobban tetszik. És csak kutakodva ismeri benne ki magát az ember, fel kell fedezni. Tehát izgalmas. És persze csábító.

– Mit gondolsz, a manóknak is az? – Ezt a jó kérdést is R. Vera tette föl.

– Az ám! Hol lehetnek a manók? – Erőltettem a szemem, hátha meglátom a birodalom lakóit.

R. Vera ügyesebb volt nálam:

– Ott van egy! – hadonászott az orrom előtt. – Meg még egy! Meg kettő! Meg...

Követtem az ujjá irányát. Az egyik fenyőfa erős gyökerébe kapaszkodott egy kis sipkás. Nem volt könnyű felfedezni, mert barna ruházatával szinte beleolvadt a környezetébe. Motoszkált, ezért lehetett mégis megkülönböztetni a gyökértől meg a manóbirodalom barna boltozatától.

– Vajon mit csinál? – ahogy ezt kimondtam, a barna sipkás megfordult, elengedte a gyökeret, és leugrott a talaj alatti birodalom fenekére: az aljatalajra. Mellé suhantunk.

– Nevem Ferenc nektek, de ezt nem emlegetem, mert lent ezt rejtegetem – mondta a barnamanó. – Erdei nevem: Galanzagóri Gu. És kutatómanó vagyok. Feltárom a gyökereket, mélykopácsolással és mélyrágással, aztán a megfigyeléseimet gyökérbe vésem. A gyökerek a gyökértárba kerülnek, ahonnan...

– ...kikölcsönözhetik őket. Vagy helyben lehet rajtuk motoszkálni! – felelt bele a Lehuppant Vera (Lh. Vera).

– Okos vagy! Meg innen kerülnek még a manótanodákba is.

– Tanómanoda! Tanómanoda! Hurroda! – lelkesedett Lh. Vera. – Menjünk oda!

– Mielőtt odamegyünk, fel kell készülnötök. Tanodába nem lehet fölkészületlenül menni – emelte föl aprócska ujját Galanzagóri Gu, vagyis – magunk között szólva – Ferenc.

– Én vagyok a hamarosan harmadikos, vagyis már mindent tudok – hencegett Lh. Vera.

– Biztosan úgy van, ahogy mondod – hajtott fejet Galanzagóri Gu. – De talán még csinósíthatod, pirospszogásíthatod az okosságod. Ismered-e a háncstudományokat? Jártál-e már háncstáncot? Háncsoltál-e már? És legvégül: háncs, jaj, dehogyis, hány manó él a manóbirodalomban és mivégre?

– Ó – csak ennyit préselt ki a száján Lh. Vera.

– Amondó vagyok: vágjunk is bele! – javasoltam.

– Kezdjük az ábécével. Legfontosabb betűnk a H.

– Fogadjunk, hogy a háncs miatt – suttogta a fülembe Lh. Vera.

– Jól mondod.

Ezt nem én válaszoltam, hanem Galanzagóri Gu.

– Ezt meg hogy hallottad meg?! Hiszen olyan halkán és nem is neked mondtam – háborgott Lh. Vera.

– Tudod, ezt a képességet is a háncstól kaptuk. H – hallás. Mindent hallunk, ami manószívnek fontos lehet. Hallottuk, amikor rólunk beszélgettetek az erdőben és a tónál. Á – álom. Ez az a fátyol, ami a manóbirodalomba simogat. N – nézés. Mindent látó szemünk van, amelyben láthatod a Cs – csodát. A háncs a kéreg alatt van: növény kérge, fa kérge, a szív kérge alatt. A háncs lágy, és ami szép, ami a manóélethez szükséges, mind belőle készül. A háncstudományok a háncstalálással és a háncsfelhasználással foglalkoznak. A háncstudósokat Hacsudoroknak hívják. Ebből biztosan kitaláltad, hogy én nem háncstudós vagyok. A gyökértudósok Galanzagórik. A háncstudáshoz a gyökerek ismerete is kell. Ha közös tanácskozást tartunk, azt gyökérgesülésnek hívjuk.

Vera elképedt. Így lett Elképedt Vera (E. Vera). Hamarosan harmadikos feje repedezni látszott a sok-sok tudománytól. Galanzagóri Gu ráadásul előadása közben egy pillanatra sem nyugodott. Hintázott apró manólábain, közelhajolt egy-egy gyökérhez, forgatta a fejét, amiből leginkább a hozzá képest hatalmas barna manósipka és a szintén hozzá képest hatalmas orr látszott. E. Vera nem is bírta tovább, ő is föl pattant és hemzsegni kezdett:

– Elég! Elég! Tartsunk szünetet! Én is ficáncolni szeretnék, úgy, mint te.

– Miért? Én ficáncolok? – Galanzagóri Gu orra másként mozdult, mint ahogy korábban.

– Talán megsértődött? – aggódtam. De hiba volt manóra fordítani az emberek között megismert jelzéseket.

– Mi mindig motoszkálunk – magyarázta tovább türelmesen és persze hintázva E. Verának –, kivéve, ha hozzátapadunk a gyökérhez vagy a háncshoz. Olyankor annak egyszerűen részeivé válunk. A másik fontos betűnk ugyanis az M. Aból van a manó és a motoszkálás is. Ha háncson motoszkálunk, azt háncstáncnak hívjuk, mert akkor lassúbbá és lágyabbá válnak a mozdulataink. Szeretetünkben háncson járunk, át- meg átháncsoljuk egymást. Kétféle háncsot használunk: az egyik a gyökéreg alól kerül ki, a másikat az erdőből, töletek hozzuk. A növényi háncsokat gyűjtjük össze, és manócsúszdán siklatjuk le a talajjára. Itt aztán elhordjuk a különböző háncsfeldolgozó üzemekbe és a manóműhelyekbe.

– Ott készülnek a manók – suttozta a fülembe E. Vera, de mindjárt utána szembenézett velem és kacsintott, jelezve, hogy tréfál.

– Nem, nem. A manóműhelyekben a megismételhetetlen csodák készülnek – javította ki Galanzagóri Gu. (E. Vera megint elfeledkezett arról, hogy hiába sugdos, a manók mindent hallanak.) Az üzemekben folyik a tömegmanóru termelése. Manógépek és manóeszközök, a gyökérjárat karosszériája és a siklatómotor meg

ami a sok manónak való. A manóműhelyekben pedig egyedi varázslatos darabok készülnek. Mindenféle manómicsoda. ezekből jut el hozzátok az erdőbe is meg az erdőn túlra is. Úgy is mondhatnánk, itt készülnek a varázsmiamanócsodák.

– Va-rázs-mi-a-ma-nó-cso-dák – szótagolta E. Vera, aki az iskolában is szótagolóbjajnoknak számított. – Például? Mondj egy példault! Ahogy az iskolában!

– Manótanodai példault a fátyol. Itt szövik a fátylat. Emlékszel, azzal érkeztetek. Aztán itt születik a vidám kedv. Nem általában. A Valaki vidámsága. Akkor és ott. Ami egyszer csak úgy megterem. Aztán az erdő csodái: mohapuhák, ágrajzok, cifra szélű levélüzenetek. A bogak.

– A mik? – Alighanem elvesztettem a fonalat Galanzagóri Gu előadása közben.

– A bogak. Az ágakat az erdő adja. De a bogakat a manók formázzák. Leheletfinomra háncsolt fenyőgyökérből, tölgygyökérből, bükkgyökérből, juhargyökérből. Persze ahány fa, annyiféle a bog is. És minden bog különbözik a másiktól. És persze itt készül a tavak tükre és a forráscsillogás is.

– Mert a forrást a hegy adja, de a csillogás a manóműhelyben készül – ezt úgy mondta E. Vera, mint aki azt mondja: beeeeeeeeeeeee....., ami abból is látszott, hogy közben már izgett-mozgott, s úgy mászkált, mint aki kötélen jár. Mehetnékje volt, az előadás hosszúra nyúlt.

Szerencsére Galanzagóri Gu, Ferenc is egyben, nem ismerte a sértődést (lehet, hogy ez jeles manótulajdonság?)

– Már majdnem manodaérett vagy, mert kezdesz manóul szemlélődni. De még két dolgot kell tudnod. A manók háncsolnak. Vagyis munkálkodnak azért, hogy manóbirodalom jól működjék itt lent, hogy az erdőt vonzóvá tegyék ott fent. Mindent háncsból készítenek. A vidámságot éppúgy, mint a szőnyeget. És végül: mit gondolsz, hány manó él itt lent?

E. Vera manószerűre zsugorította az arcoskáját az erőlködéstől:

– Úgy gondolom...tizenkettő...nem, éppen harminkettő, mint ahány fog van. De ha megszorozom...aztán kivonom...illetve elosztom...akkor talán mégsem anynyi, hanem...

Galanzagóri Gu sipkája lepottyant a nevetéstől (amitől bezzeg E. Vera azonnal meg akart sértődni!).

– Hát éppen ez az! Hol ennyi, hol anynyi. Számbavehetetlen. Próbáld meg összeszámolni, hogy csak itt, ebben a hatalmas manóüregben, ahol most vagyunk, hány manó háncsol. Azokat eleve úgysem láthatod, akik nem motoszkálnak. No várj, segíték. Űlj vissza a háncsra, ha megkérhetlek.

E. Vera visszatelepedett a háncsra, de ez nem volt elég, Galanzagóri Gu E. Vera fejébe nyomta saját barna sipkáját.

(Sajnos E. Vera megint sugdosni kezdett:

– A kapumanó fején színes sapkák voltak. Emlékszel? Itt mindegyik manón barna sipka van...)

– No, ha a sipkában körülnézel, meg tudsz mindenkit számolni. Egyébként a kapumanó már közel van az erdei világhoz, ezért jár neki színes sipka. Itthon mindenkinek barna dukál.

E. Vera körülnézett, s ahányszor megpillantott egy-egy manót, annyiszor meg-rebbent a szempillája. Mivel én nem láttam szinte semmit a manókból, a rebbenéseket kezdtem számolgatni. Egy, kettő, tizenkettő..., harminckettő..., ejnye, most meg huszonegy visszafelé...aztán ötvennégy, sőt nyolcvan is egy kicsit, de már megint hatvanhárom...huszonnyolc...ojjé... Én feladtam, E. Vera azonban nem! Láttam, ahogy húzza a képzeletbeli rovátkákat, aztán törli őket, hogy később megint újra strigulázzon...

– Mennyi az eredmény? – törte meg a rebbenős csendet Galanzagóri Gu.

E. Vera nagy nehezen elvonta tekintetét az üregektől, a manóra nézett és kibökte:

– Megszámlálhatatlanul kevés.

Rövid ismeretségünk alatt most láttam először, hogy Galanzagóri Gu meghök-kent, vagyis pontosabban azt, hogy történt vele valami, amire nem lehetett föl-készülve. Mert a tudósága olyan nagyon magabiztosan ült az arcán, mint aki azt sugározza: engem már semmilyen meglepetés sem érhet.

– Tudásod mélyről buzog föl, mint manóbirodalom nagy tavának vize. Azt nem a tanodádban dúdolták a füledbe, olyan friss és áradó.

Azzal az E. Verától visszakapott sipkáját meglengette E. Vera előtt, és persze mélyen meg is hajolt hozzá.

E. Vera a dicsérettől furcsa változáson ment át: először elszínesedett, aztán, mi-kor visszajöttek az eredeti kislányszínek, ágas-bogas fává terebélyesedett, majd ismét visszavedlett kislánynak, hogy azután hófehér fátyolként lebegjen a sze-mem előtt. Mikor már majdnem olyan volt, mint annak előtte (ormótlan bakan-csos, izgő-mozgó, hol megszeppent, hol cserfes hamarosan harmadikos), csak annyit kérdezett:

– Miért?

– Mert ennél pontosabban én sem tudtam volna mondani. A manók szünet nélkül mozgásban vannak, de ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy hemzseg tőlük a birodalom. Sőt. Ahányan vannak, mind becsesek, megismételhetetlenek, ezért nagyon vigyázunk magunkra, és vigyáz ránk az erdő is. Nem is igen engedünk be magunk közé vendéget, csak azt, aki szíve kérge alól érez minket. Vagy hall. Vagy lehunyva szemét: lát. Egyszerűen. Érez. Hall. Lát. Na, de végeztünk is a felkészü-léssel! Indulhatunk!

Láttam, hogy Galanzagóri Gu barna batyut emel ki az egyik gyökér odvából s a hánccsra helyezi. E. Vera a korábbi dicsérettől kissé tekintélyesebb – körülbelül

majdnem ötödikes – mozdulatokkal maga mellé húzott. Galanzagóri Gu nesztelenül csatlakozott.

Megint száguldottunk, nagy és aztán hatalmas üregek nyitott szája előtt. Némi hamar véget is ért, „mint a garatüreg”, jegyezte meg kissé tudálékosan E. Vera, több pedig sejtetni engedte, hogy csak belépő nyílása valami hosszúnak, valami felmérhetetlennek, valami rettenetesen titokzatosnak.

– Ferenc, kérlek – ezt persze én mondtam, ki szólalhatna meg kevésbé odaillő módon, mint én –, és mi van ezekben a mélybe vesző üregekben?

– Melyikben mi, melyikben ki – hangzott a válasz. – Például itt dohognak a manóüzemek, itt őrzik a manóműveket, de itt pihennek a fáradt manók is.

Galanzagóri, kis szünet után, megváltozott hangon folytatta:

– De megkérlek, hogy ha Ferencnek szólítasz, valamivel jelezd, hogy ez csak tréfa. Például kacsintsál közben, vagy rázogasd a jobb kezeddal a bal füled, szóval valami furcsát is csinálj.

Egymásra néztünk az Ismét Elképedt Verával (Ie. Vera): Meghaborodott ez a csodatudor? Vagy csodatódor? Vagy miacsodor?

– Ferenc, kérlek – kacsintottam a bal fülemmel és megráztam a jobb szememet (azt hiszem, valamit eltévesztettem, de mit?) –, mi szükség van a furcsálkodásra?

Ezúttal először láttam, hogy Galanzagóri Gunak nincs azonnali válasza. Mert egészen mostanáig minden kérdést röptében kapott el és válaszolt meg.

– Mondjuk, mondjuk azért, hogy... jelezd, te szereted e helyen kedvelt rendes nevem, de nehezen ejted, s erre fel egy, embernek megteremtett nevezetet szentelsz nekem: legyenek Ferenc.

– Ö. És Ü. Igen. És nem. Legyél. Azaz legyenek. Mi legyenek? Egyebek. Tegyek. Vegyek. Elegyek. Hogy mi vaaaaaaaaaaaaaaaaaan? – ezt persze én nyöszörögtem, mert Ie. Vera ennyire sosem zavarodott össze. Nem mondom, néha bizonytalanodott, néha talán alig volt mersze megtenni egy-egy kis lépést, de a gondolatai mindig kristálytisztán engedték át a tudás és megértés fényét.

– Ha jól értem, kedves tudós manó, Galanzagóri Gu, a többi manó elől titkolod, hogy van erdei neved is? S erre fel evezel e-nyelv tengeren sebesen? – Ie. Vera máris kezdett tisztán látni. Aztán – látva, hogy Galanzagóri Gu titkos üzenetet küld neki, hogy furcsálkodják, kacsintott és rázogatótt.

– Eeeegen. Ezzel megemelted szelepfedelemet.

Galanzagóru Gu kissé megviselten került ki a párbeszédből. Rólam nem is beszélve, aki az ujjaimon próbáltam kiszámolni, mi miért történt: megkérdeztem az üreget, ez egy, Ferencnek hívtam, a titkos nevén, ez kettő, az üregek-re nem adott választ, ez három, viszont azt kérte, hogy ha Ferencnek szólítjuk, furcsálkodjunk, az négy, pedig ő mutatkozott be Ferencként, ez öt, mert ha nem mondta volna ezt a Ferencet, ha kitörik a nyelvem is kimondtam volna, hogy Galanzagóri Gu, ez hat. Miért árulta el, hogy Ferenc, ha nem szabad így szólí-

tanunk? Ez hét. Miért szabad mégis így szólítanunk, ha közben kacsintunk? Ez nyolc. (Jaj, már csak két ujjam marad!) Miért beszél rettenetes nyelven? Ez kilenc. És miért titkoskodik, hiszen a többi manó mindent hall amúgy is? Ez tíz. Hohó!!!! Ez lesz a rejtély kulcsa.

– Mélyen tisztelt Galanzagóri Gu! Lent, e helyen rendes nyelveden nem lehetsz ellesetlen. De eme rettenetes nyelven emberrel cseveghetsz, s rejtett lesz. Helyes?

Láttam, hogy Galanzagóri Gu szemében arasznyit nőtem. Nem többet, csak egy elismerő biccentésnyit.

– Hogy is állunk tehát? Megkérdeztük az üregeket. Ez egy. Tudjuk, hogy a manók mindent hallanak, ez kettő, kivéve az e-rettenetes mondatokat, ez három. Ferenc viszont tudja, beszél is rajta, ez négy, és valamiért fontos neki a ferencség. Is. Mert a galanzagóriság is. Ez öt. Maradt a hm. A hümmögés.

Mialatt agyaltam, észre sem vettem, hogy Ie. Vera kibontotta a barna batyut, és kotorászott benne. De most észrevettem, mert Ie. Vera akkorát rikoltott, mint egy kakukk a faliorán.

– Valami mozog a batyuban! – adta meg a magyarázatot.

– Hát persze – vetette oda foghegyről Galanzagóri Gu. – Jól is néznénk ki, ha éppen a batyu nem motoszkálna. Kopik és szövődik. Ritkul és sűrűsödik a háncsvászon, amelyből készül. A szövőüregben megszövik háncsból a szövőmanók, utána pedig már a háncs dolgozik, amíg el nem fárad. Akkor aztán hagyjuk megpihenni. De nálatok az a szokás, hogy belenyúltok a más batyujába?

– Ezt nem mernék kijelenteni határozottan – léptem közbe. – De tudod, Ie. Vera abban nagyon hasonlít a háncshoz meg hozzátok, hogy folyton motoszkál. Mióta mi ketten rejtélyeket boncolgatunk titkos nyelven, ő egy szemernyi lehetőséget sem kapott izgásra-mozgásra. Csak a batyu volt a közvetlen közelében, s talán már beleunt az üregnézésbe. Messze van még a tanoda?

– Éppen száz manóméter. Vagy másképp: egy lépmék. Annyit pedig hat barlangüregnyi meg három odüüregnyi idő alatt teszünk meg. De ha akarjátok, átszállhatunk egy gyökérjáratra is. Az gyorsabb, csak kevesebbet lehet látni.

Persze átszálltunk, mert Ie. Vera egyrészt „átszállni” akart, másrészt már sürgette a változatosságot. Leléptünk a háncsról. Az utazás abbamaradt. Galanzagóri Gu fölkapta a batyut, és intett, hogy menjünk utána. A legközelebbi gyökérnél megállt. Orrocskájával megkoppintotta, s azon helyben elmozdult rajta a gyökéreg.

– Szálljatok be!

A gyökér mintha gumiból lenne, épp kettőnk méretére tágult. Nem mondhatom, hogy kényelmesen fértünk el benne, mert nem voltunk benne, hanem mi voltunk ő, másképpen ő lett a testünk. S mehettünk. S megérezhettük, milyen az igazi közlekedés manóbirodalomban! Mert most valóban száguldottunk a gyökerek mentén. Siklott Vera (S. Vera), dőltünk a kanyarokban jobbra és balra. Vera sikoltozott a gyönyörűségtől, Galanzagóri Gu szenvtelenül vizsgálgatta őt, mint egy

kísérleti állatot. Én pedig szerfölött kapaszkodtam a manójármű szélébe. A szemüvegemet becsúszttam a zsebembe, akkor aztán nem is volt miért nyitva tartani a szemem. A sikoltozós sötétségben eszeveszetten száguldottunk. S. Vera mint egy sziréna adta tudtul jövetelünket, s ennek meg is lett az eredménye. A manótanoda előtt nyüzsgött a sok kis manó, és rikkantgattak, S. Verát igyekeztek utánozni. Hihetetlenül soknak látszottak, de mi már tudtuk, hogy mindez a motoszkálástól van. Manógyerek kétszer annyit motoszkál, gondoltam én. Ha érzékeltetni akarnám a látványt, akarom hát!, akkor úgy mondanám: olyanok voltak, mint a gesztenyemassza, amikor a krumplinyomóban átalakul ezernyi gesztenyegilisztává. Gördülnek, gördülnek, egymást félretolva, mígnem lepottyannak egy nagy (és édes!) halomba. Csak ezek a kismanók a lepattanás után is hemzsegték, zsongtak. Ahogy megállt a manójárat, a sikoltozás is abbamaradt. Pontosabban épp egy másodperccel előtte, amikor S. Vera szájában bennrekedt az S. a sok kis manógyerek látványától. A manókórus-muzsika is félbeszakadt egy szempillantás alatt.

– Vissza a tanodába! Áncs-háncs-manótánc! Ne mondjam többször, nyüzsgőmozgó virgoncok! – szolt a tudósnak látszó manó, aki épp a sipkáját érintette Galanzagóri Guéhoz.

– Itt ez a köszönés? – fordult hozzám Megszeppent Vera (Msz. Vera, hasonló állapotában korábban Cs. Vera).

– Szerintem... Igen. Vagy pedig nem. De azért valószínűleg. Szerinted?

– Szerintem... Nem. Vagy pedig igen. De elég valószínűtlen. Kérdezzük meg... de hiszen úgylis hallja!

Csakugyan. A tanodamanó barátságosan felénk fordult:

– Akkor érintünk sipkát, ha egy Hacsudor és egy Galanzagóri találkozik. Azt jelzi, hogy nincs vizsály a háncstudósok és a gyökértudósok között. Ha két Hacsudor találkozik, csak annyit mondanak: Héló. Ha két Ganzagóri találkozik, annyit mondanak: Góró.

– És hogy köszönnek a kismanók neked meg egymásnak? – kérdezte Msz. Vera.

– A manógyerek kétféleképpen köszönnek: ha tiszteletet akarnak kifejezni, láncba szerveződnek, meglengetik a sipkájukat és hullámozni kezdenek. Ehhez persze nagyon sokat kell gyakorolniuk. Egymásnak nem a tiszteletüket fejezik ki, hanem a barátságukat. Ma veled akarok örülni, holnap veled akarok dolgozni. Vagyis: Mahó. Ezt mondják. De minek is beszélünk itt a bejárat előtt? Kerüljetek beljebb.

Galanzagóri Gu ment a dolgára, s megígérte, hogy ha végeztünk, visszajön. A tanodamanó betessékelt bennünket a homályba. Egy darabig legalábbis semmit sem láttam. De ahogy a szemem kezdte megbecsülni a kevéske fényt, egy egész világra bukkantam. Ha valamihez hasonlítani lehet (ugyan, miért ne lehetne?), akkor egy hatalmas tornateremre emlékeztetett, amelyben kötelek voltak átvetve, mint az állatkerti majomházban, továbbá ágbogak, víztükrök és csillogá-

sok. És persze az egész egy csöppet sem volt négyszögletes, sehol sem, hanem üreg, üreg, vájat, vájat, nagyobbak és kisebbek. S az egészet színültig megtöltötte a manóparádé. Msz. Vera meg én tudtuk már, hogy nincsenek sokan, de rettentő sokra nyüzsögték föl magukat.

– Miacsodálnak itten meg ottan a kismanók? – fordult a tanodamanó Hacsudorhoz Msz. Vera.

– Túlmoszskálnak. Készülődnek. Bontakozódnak. Háncsolódnak.

– Miért? Miért? Hova és mivé? Na és hogyan? – összefüggéstelen kérdéseim kimondása elé féket vetett hiúságom (Miért is nem tudom én ezeket magamtól?), a háncsfinom hallású Hacsudor füléig mégis eljutott.

– A kismanók a kéreg gyermekei. Megannyi remekmű. A kéreg és a háncs közül bújnak ki. Keménység és lágság kapaszkodik össze bennük. A manótanodában addig maradnak, amíg mozgásvágyukból meg nem születik munkavágyuk. Arra mozognak, amerre akarnak. Én figyelem őket, észrevételeim helyességéhez a háncstudományok segítenek hozzá, s aztán késznek nyilvánítom őket. Azt is megmondom, melyik üzembe vagy műhelybe valók.

– És, és, és, hogy döntöd el, hogy melyik fog háncsszőnyeget készíteni, melyik sipkát, melyik...ööö...csillogást...vagy...vagy...vagy...vidámságot? – Msz. Vera kíváncsi orra már majdnem úgy mocorgott kérdezés közben, mint a manóké.

– Én nem döntöm el igazából, én csak figyelek. Figyelem, hol tölti el legszívesebben az idejét a kismanó: ugrál-e kötélről kötélre lankadatlanul, vagy a víz közelében sertepertél, vagy gyötri-nyúvi-e a kérget, a háncsot, fönt van-e vagy lent, leül-e hosszasan csillogást bámulni vagy a tanoda kapujából leskelődik kifelé... Hát valahogy így...

– De jó nekik – sóvárgott Kíváncsi Orrú (már majdnem manóorrú) Vera (Ko. Vera). – Nekünk majdnem mindig ülni kell az iskolában.

Aztán hirtelen ötlete támadt.

– Nem lehetnék én is kismanó?

Megijedtem. Mi lenne már énvelem Ko. Vera nélkül? Merthogy belőlem már nem válik kismanó, ahhoz nem fér kétség. Hogy tudós manónak alkalmas lennék-e háncs-, illetve gyökérügyekben, az ugyan eldöntetlenebb kérdés, de azért a válasz fölöttébb bizonytalan. Szerencsémre Hacsudor tanodamanó felelősséggel végiggondolta, mit válaszoljon:

– Én azt hiszem, nem. És ez nem szomorú. Van, ahol otthon vagyunk, és van, ahol jól érezzük magunkat vendégségben.

(Hajaj – gondoltam –, és van, ahol nagyon is rosszul érezzük magunkat vendégségben, és még hajjajabb, hogy van, amikor otthon sem érezzük túl jól magunkat.)

– A kettőt jól meg kell különböztetni, s akkor az éppen két öröm. Ha az otthonodat elhagyod, elvész az otthonöröm, s ha eljössz ide itthon lenni, elvész a vendégöröm is. Ha most osztunk, szorzunk, tótágast állunk, s kirázzuk a fejünkéből a végeredményt, mennyi jön ki?

Most látszott csak, mennyire tanodamanó a Hacsudor. Ko. Vera majdnem le is ült és majdnem hátra is tette a kezét, mintha otthoni iskolájában lenne, de mégsem, mégsem, mert éppen akkor tudatosította magában, hogy ő most nem otthon, hanem egy nagyon-nagyon kedves vendégségben van, s az éppen két öröm, s ha a kettőt összekeveri, a kettőből éppenséggel semmi sem – vagyis nulla – lesz.

– Ha már otthon és ha már vendégség, nem kellene most már hazafelé indulnunk? – kérdeztem Ko. Verát.

Ko. Vera arca igen komollyá vált:

– De azt hiszem, igen. Gondoljunk az otthon maradottakra – tette hozzá olyan felnőttesen, hogy belesajdult a szívem. Én is magam előtt láttam Ko. Vera papáját, kisöccsét, Misit, Berci kutyát, Lici cicát, és névrokonait, a gyerekszobalakó porci-cákat, a cserépbén a növényeket, a zugokat, a fényeket.

A manótanoda kapujában elbúcsúztunk. Hacsudor Ko. Verához fordult:

– Megvan benned minden manóság, akkor is, ha nem itt vagy itthon. Kapsz tőlem ezért egy emléket, azért hoztuk magunkkal a barna tarisznyát, mert bele tettem, őrizd meg jól. – S azzal Galanzagóri Gu gondjaira bízott bennünket.

Láttam Ko. Verán, hogy meghatódott, meg azt is, hogy rögvest odvas fává változik a kíváncsiságtól, ha nem nézheti meg, mit rejt a tarisznya. De nem nézhetette meg. Galanzagóri Gu ugyanis megtiltotta:

– Abból, ami a tarisznyában van, itt bőven akad. Ha kiveszed, mint a manók a kéreghez, hozzátapad a NAGY EGÉSZHEZ, elillan tőled. S bár nem lehetetlen, de nehéz visszacsalogatni. Ha viszont gondosan őrzöd, hazaviszed, s csak otthon veszed elő, mindig veled marad. Ne nyisd ki hát a tarisznyát!

Ko. Vera mérlegelt, tehát csöndben maradtunk. Aztán megsimogatta kívülről az ajándékot.

– Ráadást is kapsz – mondta Galanzagóri Gu, amikor visszaértünk kapumanóhoz. – Egy helyes sipkát. Nem teljesen idevalósít, mert nem vagy manó, nem teljesen erdeit, mert akkor nem emlékeztetne ránk. Erdőszínekből szőttet, amelyben mégis legtöbb a barna, de azért akad benne szíromnagyságú piros, kék és fehér is, s persze sokféle zöld. És elárulom a titkomat is nektek: elmerengtem egyszer, legyen-e Ferenc teljesen, mert szeretek egeket, hegyeket, leveleket, embereket, nem keveset. De nem lehetek, mert nem eleget. Hemzseghetek fejetekben, de lent leszek eleven. Lehetek szeretve lent meg fent egyszerre. Nem?

– Lehetsz, lehetsz – mondta Olvadozott Vera (O. Vera) a megismételhetetlen színű sapkában. (Kicsit manóformájúra sikeredett benne O. Vera is.) Aztán, elfeledve, amit a köszönetéről meg a tiszteletről a manóbirodalomban tanult, az olvadt halmazállapotot meghazudtoló hevességgel ölelte meg Hacsudort, kipréselve belőle az egymanónyi szuszt – szinte.

Kapumanó elégedett volt velünk. Úgy ítélte meg, jól hasznosítottuk a manóbirodalomban töltött időt:

– Legyen máskor is szerencsénk – mondta szertartásosan (a portások mindenütt a világon egyformák). Fejeivel biccentett, s reánk borította a fátylat...

– Azon töprengök – mondta már az erdőben O. Vera –, hogy is kerültünk mi ide.

– Hát tudod: T. Vera meg én...

– Ja, ja, tényleg. Neked jó volt?

– Nekem igen. És te hogy érezted magad?

Láttam, hogy lefelé görbül a szája, meg azt is, hogy rögtön az eszébe villan valami.

– Az ormótlan bakancsok egész idő alatt szorították a lábom! – kiáltotta és futásnak eredt.

Otthon behúzódtunk a gyerekszobába, mert a nappaliban kis, világító képernyőn huszonnégy felnőtt férfiember motoszkált, s papa meredten figyelte őket. Misi mellettünk sajtkukacolt. O. Vera óvatosan belenyúlt a tarisznyába, majd kikapta a kezét:

– Ez mozog!

– De hiszen mozognia kell, hisz tudod...

Most már bátrabban próbálkozott. Törekeny, kicsi, míves-finoman szőtt háncsdarabkát húzott elő. Nem volt arra írva semmi, de mikor egyszerre kacagni kezdünk mind a hárman tőle, mindjárt tudtuk, hogy a manóbirodalomban vidámságot kaptunk ajándékba. Ami csak úgy megterem, s amihez nem kell semmit hozzátenni.